

ISJEĆANJE

iz predratnog revolucionarnog rada druga **ĐUKIĆ BRANKA**.

U vremenu od 1919 god. pa do 1922 god. dok sam izučavao zanat jedan od majstara bio mi je **Mustafa Bahtijarević**. Njegov odnos prema učenicima donio mi je opštu popularnost među omladinom ali je isto tako i među ostalim majstorima bio cijenjen. Mi smo znali da je on **KOMUNISTA**. Po završenom zanatu prešao sam na rad u Beograd i zaposlio se posredstvom Bahtijarevića u jedno državno preduzeće u kome je Bahtijarević prethodno proveo na kursu tri mjeseca. U preduzeću je još bio na snazi kolektivni ugovor između uprave i radnika / u to vreme je u mnogim preduzećima bio raskinut kolektivni ugovor jer je buržoazija nastojala poslije Obznane na svaki način da slabi snagu radničkog pokreta/. Jedna od tačaka kolektivnog ugovora bilo je da preduzeće ne smije uposliti niti jednog radnika bez upute sindikalne organizacije. Tadašnji poverenik kolektiva koji je jedini rešavao u ime kolektiva sve sporove sa upravom preduzeća bio je drug **JOŠKA FIŠER** tolar. U samom preduzeću bio je veliki procenat komunista jer su skoro svi bili organizovani po strukovnim organizacijama u **NEZAVISNIM SINDI; KATIMA**. Udalih po stupanju na rad ja sam se organizovao u **SAVEZ RADNIKA METALNE industrije i obrta**. Među radnicima nije bilo ni jednog koji nije bio pretplaćen na radničku štampu /organizovani radnik i **MLADI PROLETAR**/. Dobro se sećam akcija u kojima sam i sam učestvovao na prosvetivanju **Abrađivoćevih** priredbi, pomoć štrajkašima za vreme štrajka brodarakog sindikata / današnje brodograđilište na Čukarici/. Koje prve učeske na radničkim manifestacijama bilo je prilikom proslave 1 Maja 1923 god. Posle otstuženja vojnog roka 1929 god. nastanio sam se u B. Luci gde produžavam rad u strukovnom sindikatu podružnici metalaca /ujedinjeni radnički savez/, koji u 1934 god. počinje aktivnijim radom. Iste godine osnovan je i **DAB** u Banja Luci koji svojim plodnim radom na prosvetivanju radničke klase postiže savišne uspehe. Te godine dobivam zadatke političke prirode. Postajem član odbora naredne pomoći Niji je zadatak bio prikupljanje materijal sredstava za potrebe

pokreta kao i pomoći drugova koji padnu policiji u ruke. Jedna od akcija koja mi je ostala u sjećanju jeste onemogućavanje Svetislava Hodžera izvanitog predstavnika fašizma, da održi politički zbor koji se sa uspjehom završio iako je bila angažovana sva banjalučka policija da mu obezbudi održavanje zbora, zbor nije održan. U akciji sam učestvovao po zadatku. U 1936 god. policija je izvršila prevalu u partijsku organizaciju B.Luke. Uhapšeno je 16 drugova među kojima su bili drugovi: Nikica Kavlić, Idriz Haslo, Safet Filipović, Kasim Hadžić, Veljko Djordjević, Lada Karabegović, Tukić Ivica, Josip i Ivica Hešar, Odić, Franjo Sarafin, Sigler, Lemajić, Šmit. Istragu je vodio šef dželat Šeprek iz Zagreba. Za vreme policijske istrage drugovi su ležali u policijskom zatvoru i teško se moglo doći do njih da im se pomogne. Po premeštaju drugova u svedski zatvor /Crna kuća/ bila je direktiva da se drugovi pomognu što obilnijom hranom i ostalim potrebama kako bi im se i na taj način odalo priznanje na njihovom pravom držanju u policiji. Bila je pozna jesen, ja sam tada radio u radionici banjalučke opštine. Slučaj je išao na ruke, nama se obrati jedna od čuvara Crne kuće da bi im ustupili pumpu na ispitivanje instalacija za zagrevanje prostorija. Kako sam tada radio sa Pajić Brankom sa kojim sam bio partijski povezan odlučili smo da se nađe način da ja odem sa pumpom kako bi se na neki način došlo do veze sa pohapšenim drugovima. Odmah sam se uputio sa pomenutim čuvarom u Crnu kuću koji me je upoznao sa upravnikom, u razgovoru sa njim isti se žalio da su im instalacije neispravne a da nemaju nikakvog kredita za opravku. Ja sam mu obećao alat, materijal jer nije bilo potrebno mnogo materijala, i rukovanje radovima a da oni dadnu svoje radnike napominjući mi da imaju Ivicu Tukića koji je radio kod nas i koji bi znao raditi na toj opravi. Upravnik me je odveo u stražaru, upoznao sa stražarima rekavši im da me puštaju unutra pošto da ja raditi na opravi instalacija vodenog grejanja. Tako sam počeo da koristim ulazak do navedenog naravno uvijek pun hranom, cigaretama i štamponom. Sve što sam unosio predavano je drugovima preko čuvara. Da se ne bi dogodilo da čuvari polove jer je to bila normalna pojava, da su se čuvari koristili sa onim što se slalo i njima sam instalirao zvono u stražari a taster na kapiji tako kad je k njima dolazio u posjetu pretsjednik suda sa kapije se moglo signalizati u stražaru.

Sav materijal dobijao sam od opštine a za čuvare je ta usluga značila mnogo što su mi oni priznavali na taj način činili protiv usluga. Sa drugom Takerićem sam bio skoro svakog dana, a čuvar koji je njega čuvao u podrumu gdje smo radili dao nam je mogućnost da slobodno razgovaramo dok je on čuvao i pazio na hodniku da nas ko ne iznenadi. Po završenom poslu, naravno rad je trajao mnogo duže nego je stvarno bilo potrebno, vršili smo probno loženje i pregled po sobama kako greje. Tom prilikom sam imao prilike da se vidim sa drugovima: Kasimom Hadžićem, Idrizom Maslov i Safetom Filipčevićem sa kojima sam se u sobi i rukovao. U svakoj sobi stražari su mi pokazivali stvari koje su toga dana donošene ne da se ja uvjerim da im se stvarno predaju. Akcija pomoći drugovima bila je obična jer je odziv bio dobar, tako da se neposredno pre odlasku drugova u Beograd na sudjenje pred sud o zaštiti države donosila kuhana hrana u 8 ranjika veličine kazana. Dok sam još dolazio u Crnu kuću primetio sam da je akcija pomoći uticala i na mnoge stražare koji su pomalo počeli simpatizovati a imala je i uticaja i na njihovo držanje prema zatvorenim drugovima. I poslije mog odlaska po završenom poslu kada više nisam imao radi čega dolaziti ipak sam održavao vezu sa stražarima, jer je to u svakom slučaju bilo potrebno, i tada su bili određeni dani kada se može primiti hrana ali za mene to nije važilo. Jednom prilikom smo posle prikupljanja ostalih stvari pok. Stana Djurić je nametnula da dodjemo kod nje da je ona spremila između ostalog i urušice. U njenoj radnji smo napravili pakete i adresirali a vaki. Nosili smo ih ja i Pajić Branko i da ne bude upadno išli smo okolo, ali tih dana je pojačana straža oko Crne kuće jer su neki na ulicama dovikivali na prozore Crne kuće. Policajac koji je bio tog-a dana na dužnosti Branko. Buliga /znao sam mu ime/ pratio nas je ~~na~~ videći da nosimo pakete, te kada smo došli do kapije ja sam sastavio ruke i preuzeo deo paketa od drugog Pajića i došavši do kapije ~~u~~ lupio sam nogom, kapija se otvorila tada je i policajac stajao uz mene čekajući da čuje kome će, ja sam stražaru koji je otvorio kapiju uručio pakete, a na upit kome je, rekao sam piše na ~~paketi~~ pakotima. On je istom momenta zatvorio kapiju ispred nosa policajcu. Od značajnijih akcija vredno je istaći pomoć Špancima borcima koji su ležali u logorima u Francuskoj, a koja je slata na adresu i ruga Franje Saračina, koji se tada nalazio u jednom od tih logora.

Važna akcija je i pomoć drugovima koji su 1940 god. logorovani u koncentracionom logoru Ivanjica kod Užičke Požege.

Juna mjeseca 1941 god. bio sam uhapšen, nakon pet dana uspeo sam da se dođem na slobodu. Kako je postojala mogućnost ponovnog hapšenja obratio sam se Mjesnom komitetu koji se saglasio da se sklonim iz B. Luke, te istu napuštam 17 juna 1941 god. Odmah po dolasku u Beograd preko drugu Radomira Skokića povezujem se sa partijskom organizacijom. U julu mjesecu bilo je najavljeno da će se formirati odredi da budem spreman za odlazak u odred, neposredno prije odlaska odreda ja sam bio premešten na rad u Zemun, jer je tada Zemun i deo Beograda privredno potpao pod Srbiju, tako sam ostao u Beogradu gdje sam proveo cijelo vrijeme okupacije do oslobođenja istog, kada sam otišao u NOB-u 15.X.1944 god. Za cijelo vrijeme okupacije bio sam povezan o čemu sam podneo i pismene dokaze part. organizaciji Glavnog Štaba Srbije. U mojim radu u doba okupacije ne bi imao ništa napomenuti.

B. Luka, 16.2.1959 god.

Djukić Branko

Original sjećanje nalazi se u Narodnom muzeju Banja Luka.